

Projekt

**Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
z dnia
zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039**

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (*Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, 2249 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60, 132, 1074 i 1595*) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039 (*Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 1688 i 4503*) załączniki nr 3-5 do zarządzenia otrzymują brzmienie określone w załącznikach nr 1-3 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony.

Przedmiot ochrony	Zagrożenia	Opis zagrożenia
6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> <i>Festucion pallentis</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u>	
	A03.03 Zaniechanie / brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	Część płatów siedliska w wyniku zaprzestania użytkowania ulega degradacji, objawiającej się pogorszeniem struktury, składu gatunkowego siedliska oraz wkraczaniem krzewów i nalotu drzew i eliminacją gatunków światłolubnych oraz wzrostem udziału kłosownicy prostej <i>Brachypodium pinnatum</i> .
	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	W wyniku braku użytkowania na części płatów siedliska uruchomione zostały procesy sukcesji i zarastania siedliska gatunkami krzewiastymi (róża, głóg) i drzewiastymi (jawor, świerk), istnieje zagrożenie zaniku niewielkiego płatów siedliska w granicach obszaru.
	B01 Zalesianie terenów otwartych	W dwóch płatach siedliska zaobserwowano wprowadzenie sztucznego zalesienia.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u>	
	C01 Górnictwo w kopalniach i kamieniołomach	Wznowienie eksploatacji w koronie łomu wapienia skutkować może bezpośrednim zniszczeniem płatów siedliska.
	A03.03 Zaniechanie / brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	Zarzucenie tradycyjnych metod gospodarowania, zwłaszcza ekstensywnej gospodarki pasterskiej (wypas) na obecnie użytkowanych płatach siedliska, spowoduje uruchomienie, a w niektórych przypadkach przyspieszenie procesu sukcesji wtórnej, prowadzącej do przekształcenia siedliska w zaroślowe zbiorowiska murawowe i eliminację gatunków światłolubnych.
	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Zarzucenie tradycyjnych metod gospodarowania na obecnie użytkowanych płatach siedliska spowoduje sukcesję i wkraczanie gatunków krzewiastych, a w konsekwencji również zanik siedliska.
	A04.01.01 Intensywny wypas bydła	Nadmierny wypas może doprowadzić do wyeliminowania większości gatunków rzadkich, co powoduje zubożenie struktury siedliska.
	B01 Zalesianie terenów otwartych	Zalesienie kolejnych płatów doprowadzi do bezpośredniego zniszczenia tego typu siedliska w granicach obszaru.

	G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze	Przez część jednego z płatów siedliska przebiega ścieżka, która wykorzystywana jest przez pojazdy motocrossowe.
*6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Brak użytkowania kilku płatów siedliska powoduje sukcesję i wkraczanie gatunków krzewiastych, a w konsekwencji również zanik siedliska.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> A04.01.01 Intensywny wypas bydła	Nadmierny wypas może doprowadzić do wyeliminowania większość gatunków rzadkich, co powoduje zubożenie struktury siedliska.
	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Zaniechanie użytkowania płatu siedliska zlokalizowanego w bezpośrednim sąsiedztwie lasu powodować może wkraczanie gatunków krzewiastych i drzewiastych, a w konsekwencji również zanik siedliska.
6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> A04.01.01 Intensywny wypas bydła	W sąsiedztwie siedliska prowadzony jest wypas. W przypadku zwiększenia obsady nastąpić może przypadkowe niszczenie siedliska przez bydło.
	J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	Zmiany stosunków wodnych, związane głównie z osuszaniem terenu i melioracjami powodować mogą zaburzenia w strukturze siedliska oraz jego bezpośrednie zniszczenie w trakcie prowadzonych prac.
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> A04.01.01 Intensywny wypas bydła	Nadmierny wypas może doprowadzić do wyeliminowania większość gatunków rzadkich, co powoduje zubożenie struktury siedliska.
	A03.03 Zaniechanie / brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	Zmiana lub zarzucenie użytkowania (koszenie, wypas) spowoduje stopniowy zanik siedliska, wycofywanie się cennych i charakterystycznych dla tych siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz uruchomi sukcesję w kierunku innych zbiorowisk (np. ziołorośla, zakrzaczenia, las), ekspansję konkurencyjnych gatunków roślin, inwazję gatunków obcych.
	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Brak użytkowania łąk spowoduje sukcesję i wkraczanie takich gatunków jak np. olsza czarna <i>Alnus glutinosa</i> , a w konsekwencji również zanik siedliska.

6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u>	
	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Brak użytkowania łąk powoduje sukcesję i wkraczanie takich gatunków jak np. olsza czarna <i>Alnus glutinosa</i> , a w konsekwencji również zanik siedliska.
	A03.03 Zaniechanie / brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	Zmiana lub zarzucenie użytkowania (koszenie, wypas) na części płatów siedliska powoduje stopniowy zanik siedliska, wycofywanie się cennych i charakterystycznych dla tych siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz uruchomi sukcesję w kierunku innych zbiorowisk (np. ziołorośla, zakrzaczenia, las), ekspansję konkurencyjnych gatunków roślin, inwazję gatunków obcych.
	I01 Obce gatunki inwazyjne	W związku z obecnością na terenie obszaru inwazyjnych, obcych florze Polski, gatunków roślin (barszcz Sosnowskiego <i>Heracleum sosnowskyi</i>) istnieje zagrożenie dalszego ich rozprzestrzeniania się.
	B01 Zalesianie terenów otwartych	Część płatów siedliska została zalesiona gatunkami takimi jak świerk, buk, jawor.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u>	
	A03.03 Zaniechanie / brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	Zmiana lub zarzucenie użytkowania (koszenie, wypas), w obrębie obecnie użytkowanych płatów siedliska, spowoduje stopniowy zanik siedliska, wycofywanie się cennych i charakterystycznych dla tych siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz uruchomi sukcesję w kierunku innych zbiorowisk (np. ziołorośla, zakrzaczenia, las), ekspansję konkurencyjnych gatunków roślin, inwazję gatunków obcych.
	A04.01.01 Intensywny wypas bydła	Nadmierny wypas wyeliminuje większość gatunków rzadkich i spowoduje zubożenie struktury siedliska.
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u>	
	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Zarastanie powoduje wkraczanie gatunków krzewiastych i drzewiastych, a w konsekwencji również zanik siedliska.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u>	
	J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje, osuszanie	Zmiany stosunków wodnych, związane głównie z osuszaniem terenu i melioracjami powodować mogą zaburzenia w strukturze siedliska i ubożenie typowego składu gatunkowego.
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	<u>Zagrożenia istniejące :</u>	
	X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u>	
	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	W przypadku braku użytkowania pastwiskowego łąk, wśród których zlokalizowane są płaty tego siedliska, uruchomione zostaną procesy sukcesji naturalnej, prowadzącej do przemiany siedliska w kierunku łąk bagiennych lub ziołorośli, bądź też ekspansję trzciny pospolitej.
	J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	Zmiany stosunków wodnych, związane głównie z osuszaniem terenu i melioracjami, powodować mogą zaburzenia w strukturze siedliska i ubożenie typowego składu gatunkowego.

9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u>	
	I01 Obce gatunki inwazyjne	Konkurencja ze strony gatunków obcych geograficznie, często ekspansywnych, np. niecierpek drobnokwiatowy. Powodować to może zubożanie siedliska i pogarszanie jego stanu lub brak możliwości polepszenia stanu siedliska (zagrożenie praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność występowania gatunku).
	J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	Zbyt mała ilość stojących lub leżących martwych lub obumierających drzew w części płatów siedliska powoduje zubożanie różnorodności biologicznej siedliska i ujednolicanie jego struktury przestrzennej oraz zanik siedlisk saproksylicznych bezkręgowców. Ponadto w drzewostanie zaznacza się udział modrzewia – gatunku obcego siedliskowo.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u>	
	I02 Problematyczne gatunki rodzime	Wkraczanie inwazyjnych gatunków rodzimych powoduje zniekształcanie siedliska, zmianę struktury drzewostanu, wypieranie gatunków charakterystycznych na rzecz gatunków obcych ekologicznie np. trzcinnik piaskowy <i>Calamagrostis epigejos</i> .
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u>	
	I01 Obce gatunki inwazyjne	Konkurencja ze strony gatunków obcych geograficznie, często ekspansywnych, np. niecierpek drobnokwiatowy. Powodować to może zubożanie siedliska i pogarszanie jego stanu lub brak możliwości polepszenia stanu siedliska (zagrożenie praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność występowania gatunku).
	J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	Zbyt mała ilość stojących lub leżących martwych lub obumierających drzew w części płatów siedliska powoduje zubożanie różnorodności biologicznej siedliska i ujednolicanie jego struktury przestrzennej oraz zanik siedlisk saproksylicznych bezkręgowców. Ponadto w drzewostanie zaznacza się udział modrzewia – gatunku obcego siedliskowo.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u>	
	I01 Obce gatunki inwazyjne	Zagrożenie stanowić może rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków obcych np. niecierpka drobnokwiatowego w kolejnych płatach siedliska.
*9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u>	
I01 Obce gatunki inwazyjne	Drogi, w tym leśne komunikacyjne, stanowią centra wnikania gatunków obcych np. niecierpek drobnokwiatowy. Powodować to może zubożanie siedliska i pogarszanie jego stanu lub brak możliwości polepszenia stanu siedliska (zagrożenie praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność występowania gatunku).	

<i>plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń potencjalnych.
*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	<u>Zagrożenia istniejące:</u> I01 Obce gatunki inwazyjne	Konkurencja ze strony gatunków obcych geograficznie, często ekspansywnych, np. niecierpek drobnokwiatowy. Powodować to może zubożanie siedliska i pogarszanie jego stanu lub brak możliwości polepszenia stanu siedliska (zagrożenie praktycznie niemożliwe do wyeliminowania z uwagi na biologię i powszechność występowania gatunku).
	J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	Zbyt mała ilość stojących lub leżących martwych lub obumierających drzew w części płatów siedliska powoduje zubożanie różnorodności biologicznej siedliska i ujednolicanie jego struktury przestrzennej oraz zanik siedlisk saproksylicznych bezkręgowców.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	Zmiany stosunków wodnych, związane głównie z osuszaniem terenu i melioracjami powodować mogą zaburzenia w strukturze siedliska.
*4094 Goryczuszka czeska <i>Gentianella bohemica</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> A04.01.01 Intensywny wypas bydła	Nadmierny wypas bydła - powyżej 0,5 DJP/ha – powoduje uszkodzenia mechaniczne roślin.
	A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych	Koszenie muraw w obrębie których występuje gatunek w trakcie rozwoju pędów kwiatostanowych (od sierpnia do końca października) powoduje ich bezpośrednie niszczenie, a w konsekwencji obniża potencjał rozrodczy populacji.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> A01 Uprawa	Nagromadzenie wojłoku w murawach kserotermicznych uniemożliwia kiełkowanie rośliny, prawdopodobnie silny spadek sukcesu rozrodczego populacji.
	D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe	Intensyfikacja ruchu na drodze gruntowej (szlak turystyczny), przechodzącej przez centrum areału populacji gatunku, prowadzić może do bezpośredniego niszczenia osobników (wiele roślin rośnie na skraju drogi).
	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Brak użytkowania łąk spowoduje sukcesję, wkraczanie gatunków krzewiastych i drzewiastych i wypieranie gatunku z siedliska.
F04.01 Płądrowanie stanowisk roślin	Zagrożenie związane ze zrywaniem osobników gatunku, wydeptywaniem i uszkodzeniami mechanicznymi.	
L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	Gatunek zlokalizowany jest w terenie, w którym występują zjawiska krasowe, w sąsiedztwie występuje zapadlisko terenu.	

6179 Modraszek nausitous <i>Maculinea</i> (<i>Phengaris</i>) <i>nausithous</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u>	
	A02 Zmiana sposobu uprawy	Zarzucenie użytkowania (koszenie, wypas) powoduje stopniowy zanik siedliska gatunku, wycofywanie się roślin żywicielskich gatunku oraz uruchomienie sukcesji w kierunku innych zbiorowisk, ekspansję konkurencyjnych gatunków roślin, inwazję gatunków obcych.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u>	
	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	W wyniku sukcesji w kierunku zakrzaczeń i zbiorowisk leśnych istnieje potencjalne zagrożenie zaniku siedliska gatunku.
	I01 Obce gatunki inwazyjne	W związku z obecnością na terenie obszaru kilku inwazyjnych obcych gatunków roślin istnieje potencjalne zagrożenie dalszego ich rozprzestrzeniania się i degeneracji siedliska gatunku.
	A04.01.01 Intensywny wypas bydła	Nadmierny wypas eliminuje większość gatunków rzadkich i powoduje zubożenie struktury siedliska gatunku.
6177 Modraszek telejus <i>Maculinea</i> (<i>Phengaris</i>) <i>teleius</i>	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	W trakcie prac terenowych prowadzonych w 2011 roku nie odnaleziono gatunku w granicach obszaru.

Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
we Wrocławiu z dnia

Cele działań ochronnych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1	6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis Festucion pallentis</i>)	Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej niezadowolającym U1) i poprawa stanu płatów siedliska ocenionych jako U2 (zły stan zachowania) do stanu U1 (niezadowolający). Poprawa jego stanu poprzez ochronę czynną – ekstensywne użytkowanie łąkarskie.
2	*6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	Poprawa stanu siedliska (z U2 na U1) – poprzez ochronę czynną - ekstensywne użytkowanie.
3	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Zachowanie siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1).
4	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Zachowanie siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Poprawa jego stanu poprzez ochronę czynną – ekstensywne użytkowanie łąkarskie. Lepsze rozpoznanie powierzchni siedliska w obszarze.
5	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Zachowanie siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Poprawa jego stanu poprzez ochronę czynną – ekstensywne użytkowanie łąkarskie. Lepsze rozpoznanie powierzchni siedliska w obszarze.
6	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Zachowanie siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Poprawa jego stanu poprzez ochronę czynną – ekstensywne użytkowanie.
7	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Zachowanie siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1).
8	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Zachowanie siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Poprawa jego struktury i funkcji poprzez poprawę struktury gatunkowej drzewostanu.
9	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	Zachowanie siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Poprawa jego struktury i funkcji poprzez poprawę struktury gatunkowej drzewostanu.
10	*9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	Zachowanie powierzchni siedliska i utrzymanie we właściwym stanie zachowania.

11	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	Zachowanie siedliska w niepogorszonej formie (co najmniej U1). Poprawa jego struktury i funkcji poprzez poprawę struktury gatunkowej drzewostanu.
12	*4094 Goryczuszka czeska <i>Gentianella bohemica</i>	Zachowanie gatunku w niepogorszonej formie (co najmniej U1). Poznanie dynamiki populacji i rozpoznanie głównych zagrożeń dla liczebności.
13	6179 Modraszek nausitous <i>Maculinea (Phengaris) nausithous</i>	Zachowanie siedliska gatunku we właściwym stanie ochrony.
14	6177 Modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o gatunku w zakresie parametrów populacji: liczba obserwowanych osobników i izolacja oraz perspektyw zachowania gatunku , identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych.

Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Przedmiot ochrony	Działanie ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Działania dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania			
6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis Festucion pallentis</i>)	Zaniechanie stosowania poprawek i uzupełnień w obrębie sztucznego nasadzenia leśnego. Prowadzić czyszczenia wczesne w celu zmniejszenia udziału zadrzewienia w obrębie wydzielenia. Prace związane z gospodarką leśną prowadzić poza okresem wegetacyjnym tj. w okresie od listopada do końca marca - celem zachowania w stanie nienaruszonym struktury roślinności runa.	wydzielenie 94h Nadleśnictwo Zdroje	Nadleśnictwo Zdroje
	Wykaszenie lub wypas i utrzymanie w miarę możliwości fragmentów murawy w obrębie wydzielenia.		Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem / dzierżawcą terenu
	Działania obligatoryjne		
	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno – pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	działki nr 111, 103, 97, 114/1, 114/2, 114/3, 227, obręb Słoszów, gmina Szczytna; działki nr 11, 170, 189/94, 14, 15, 16, 17, 177/2 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki	Właściciel lub posiadacz terenu
Działania fakultatywne			
Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6210 w ramach obowiązującego	działki nr 111, 103, 97, 114/1, 114/2, 114/3, 227, obręb Słoszów, gmina Szczytna; działki nr 11, 170, 189/94, 14,	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z	

	Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (zwanego dalej „PROW”).	15, 16, 17, 177/2 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki	korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku takich przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
	Usuwanie nalotu drzew i krzewów w okresie od 1 października do 31 marca.	działka nr 89/3 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki (część północna wzdłuż drogi gruntowej); wydzielenie 94j Nadleśnictwo Zdroje (działka nr 189/94 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki)	
*6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion - płaty bogate florystycznie)	Działania obligatoryjne		
	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno - pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	działki nr 84/1, 26, 168/1, 76, 24, 52 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki; działka nr 74/2 obręb Słoszów, gmina Szczytna	Właściciel lub posiadacz terenu
	Działania fakultatywne		
	Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6230 w ramach obowiązującego PROW.	działki nr 84/1, 26, 168/1, 76, 24, 52 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki; działka nr 74/2 obręb Słoszów, gmina Szczytna	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku takich przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
	Usuwanie nalotu drzew i krzewów w okresie od 1 października do 31 marca.		
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	Działania obligatoryjne		
	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno – pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	działki nr 12, 170 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki	Właściciel lub posiadacz terenu
	Działania fakultatywne		

<i>(Arrhenatherion elatioris)</i>	Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6510 w ramach obowiązującego PROW.	działki nr 12, 170 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku takich przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Zaniechanie stosowania poprawek i uzupełnień w obrębie sztucznego nasadzenia leśnego. Prowadzić czyszczenia wczesne w celu zmniejszenia udziału zadrzewienia w obrębie wydzielienia. Prace związane z gospodarką leśną poza prowadzić poza okresem wegetacyjnym tj. w okresie od listopada do końca marca - celem zachowania w stanie nienaruszonym struktury roślinności runa. Wykaszenie lub wypas i utrzymanie w miarę możliwości fragmentów murawy w obrębie wydzielienia.	wydzielenie 94h Nadleśnictwo Zdroje	Nadleśnictwo Zdroje Sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem / dzierżawcą terenu
Działania obligatoryjne			
	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno – pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	działki nr 10, 84/1, 198/1, 195/1, 11, 9, 13, 14, 16, 18, 189/94, 72, 165, 166, 87, 88, 89/3, 134, 91, 168/1, 21, 167/1, 167/2, 15, 17, 42, 19, 24, 26, 23, 27, 63, 169, 97/1, 97/2, 99, 103/1, 104, 105, 106 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki; działki nr 72, 111, 73/3, 74/4, 103, 114/1, 114/2, 114/4, 114/6, 95/1, 95/2,	Właściciel lub posiadacz terenu

		96, 97, 99, 268, 88, 89/1, 267, 77/4, 78/4, 74/2, 77/2, 78/2, 92, 94/2, 94/4, 81/1, 82/1, 83, 84, 223 obręb Słoszów, gmina Szczytna	
	Działania fakultatywne		
	Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6520 w ramach obowiązującego PROW.	działki nr 10, 84/1, 198/1, 195/1, 11, 9, 13, 14, 16, 18, 189/94, 72, 165, 166, 87, 88, 89/3, 134, 91, 168/1, 21, 167/1, 167/2, 15, 17, 42, 19, 24, 26, 23, 27, 63, 169, 97/1, 97/2, 99, 103/1, 104, 105, 106 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki; działki nr 72, 111, 73/3, 74/4, 103, 114/1, 114/2, 114/4, 114/6, 95/1, 95/2, 96, 97, 99, 268, 88, 89/1, 267, 77/4, 78/4, 74/2, 77/2, 78/2, 92, 94/2, 94/4, 81/1, 82/1, 83, 84, 223 obręb Słoszów, gmina Szczytna	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku takich przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
	Usunięcie przy użyciu metod mechanicznych lub mazaka herbicydowego inwazyjnego gatunku obcego – barszczu Sosnowskiego <i>Heracleum Sosnowski</i> .	działka nr 72 obręb Słoszów, gmina Szczytna	
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Działania obligatoryjne		
	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno – pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	działka nr 97/2, 108 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki, 95/2, 96 obręb Słoszów, gmina Szczytna	Właściciel lub posiadacz terenu
	Działania fakultatywne		
	Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 7410 w ramach obowiązującego PROW.	działka nr 97/2, 108 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie

		Kłodzki, 95/2, 96 obręb Słoszów, gmina Szczytna	zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku takich przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Działania obligatoryjne		
	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno – pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	działka nr 43 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki; działki nr 106, 112, 103, 114/2, 114/3, 109, 111 obręb Słoszów, gmina Szczytna, wydzielenie 372h Nadleśnictwo Zdroje	Właściciel lub posiadacz terenu
	Działania fakultatywne		
	Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 7230 w ramach obowiązującego PROW.	działka nr 43 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki; działki nr 106, 112, 103, 114/2, 114/3, 109, 111 obręb Słoszów, gmina Szczytna, wydzielenie 372h Nadleśnictwo Zdroje	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku takich przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Zapewnianie zasobów martwego drewna, z dostosowaniem do konkretnych uwarunkowań lokalnych (wieku i stanu sanitarnego drzewostanu, wymogów przeciwpożarowych i	wydziałenia 372g, 373c, 373i, 373m, 374k oraz fragmenty stanowiące siedlisko w	Nadleśnictwo Zdroje

9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae</i> <i>Fagenion</i> , <i>Galio</i> <i>odorati-Fagenion</i>)	zagrożeń wynikających z wpływów antropogenicznych) poprzez: - nie usuwanie wywrotów i złomów, - pozostawianie martwych drzew stojących i nie usuwanie drzew dziuplastych i próchniejących, - we fragmentach pozostawiać do naturalnego rozpadu, rozproszone pozostałości pozrębowe (nie zagrażające trwałości lasu), z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego.	wydzieleniach 373b, 373f, 373j Nadleśnictwo Zdroje	
	Planowanie cięć rębnych przy zastosowaniu rębni z długimi i bardzo długimi okresami odnowienia i długimi okresami nawrotu cięć.		
	Preferowanie odnowień naturalnych w siedlisku. W razie potrzeby stosować odnowienia sztuczne - wykorzystywać w pierwszym etapie mikrosiedliska, w których obecnie występują gatunki charakterystyczne buczyn i stopniowo powiększać powierzchnię z regularnym udziałem tych gatunków w drzewostanie. Nie preferować modrzewia w odnowieniach w siedlisku.		
	Naturalna regeneracja drzewostanów - wyznaczenie powierzchni bez wskazań gospodarczych (w celu zaistnienia naturalnych procesów siedliskotwórczych).	wydzielenie 374f Nadleśnictwo Zdroje	
*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	Stopniowe usuwanie, na etapie zaplanowanych prac gospodarczych, świerka - gatunku obcego siedliskowo. Zapewnianie zasobów martwego drewna, z dostosowaniem do konkretnych uwarunkowań lokalnych (wieku i stanu sanitarnego drzewostanu, wymogów przeciwpożarowych i zagrożeń wynikających z wpływów antropogenicznych) poprzez: - nie usuwanie wywrotów i złomów, - pozostawianie martwych drzew stojących i nie usuwanie drzew dziuplastych i próchniejących, - we fragmentach pozostawiać do naturalnego rozpadu, rozproszone pozostałości pozrębowe (nie zagrażające	fragmenty stanowiące siedlisko w wydzieleniach 372h-372m, 373a, 373j, 374f Nadleśnictwo Zdroje	Nadleśnictwo Zdroje

	trwałości lasu), z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego.		
	We fragmentach wydzielen w których występuje siedlisko popierać gatunki charakterystyczne dla siedliska (ols, jesion, wiaź).		
*9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	Naturalna regeneracja drzewostanów - wyznaczenie powierzchni bez wskazań gospodarczych (w celu zaistnienia naturalnych procesów siedliskotwórczych).	północna część wydzielenia 373c Nadleśnictwo Zdroje (N i NW stoki góry Gomoła)	Nadleśnictwo Zdroje
6179 Modraszek nausitous <i>Maculinea (Phengaris) nausithous</i>	Działania obligatoryjne		
	Ekstensywne kośne, kośno – pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	działki nr 73/4,73/3,73/1,65,63, 235,67/1,81/1,82/1,89/1,88,87, 101/1,114/3,225,112,114/4,112, 95/2, 96, 97, 223, 224, 225, 106, 103, 109, 111, 27, 74/2 obręb Słoszów, gmina Szczytna, działki nr 170, 91, 125, 83, 169, 63, 52,27,26,24,59,171,172,54,60/1, 37,38,39,41,42,43,56/2,50,17, 60/2, 58, 199/11 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki	Właściciel lub posiadacz terenu
Działania fakultatywne			
Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu w ramach obowiązującego PROW, z uwzględnieniem wymogów gatunku 6179.	działki nr 73/4,73/3,73/1,65,63, 235,67/1,81/1,82/1,89/1,88,87, 101/1,114/3,225,112,114/4,112, 95/2, 96, 97, 223, 224, 225, 106, 103, 109, 111, 27, 74/2 obręb Słoszów, gmina Szczytna, działki nr 170, 91, 125, 83, 169, 63, 52,27,26,24,59,171,172,54,60/1, 37,38,39,41,42,43,56/2,50,17,	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości	

		60/2, 58, 199/11 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki	
*4094 Goryczuszka czeska <i>Gentianella bohemica</i>	Działanie obligatoryjne		
	Ekstensywne kośne, kośno – pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	północna część działki nr 17 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki (korona kamieniołomu w obrębie płatu murawy kserotermicznej)	Właściciel lub posiadacz terenu
	Działania fakultatywne		
	Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6210 w ramach obowiązującego PROW.	północna część działki nr 17 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki (korona kamieniołomu w obrębie płatu murawy kserotermicznej)	Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości
	Usuwanie nalotu drzew i krzewów w okresie od 1 października do 31 marca.		
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych			
6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> <i>Festucion pallentis</i>)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zwanego dalej „PMŚ” (raz na 5 lat).	działki nr 111, 103, 97, 114/1, 114/2, 114/3, 227, obręb Słoszów, gmina Szczytna;	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Wykonanie zdjęć fitosocjologicznych w każdym z wyróżnionych płatów siedliska. – po 6 latach obowiązywania Planu Zadań Ochronnych, zwanego dalej „PZO”.	działki nr 11, 170, 189/94, 14, 15, 16, 17, 177/2 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki	
	Kontrola płatów siedliska w zakresie wykonanych działań ochronnych – po 3 i 6 latach obowiązywania PZO.		
*6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ (raz na 5 lat).	działki nr 84/1, 26, 168/1, 76, 24, 52 obręb Zielone Ludowe gmina Lewin Kłodzki; działka nr 74/2 obręb Słoszów, gmina Szczytna	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Kontrola płatów siedliska w zakresie wykonanych działań ochronnych – po 3 i 6 latach obowiązywania PZO.		

6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ (raz na 5 lat).	działki nr 106, 111, 103, 97, 114/2, obręb Słoszów, gmina Szczytna; działki nr 43, 88, 170 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ (raz na 5 lat). Kontrola płatów siedliska w zakresie wykonanych działań ochronnych – po 3 i 6 latach obowiązywania PZO.	działki nr 12, 170 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ (raz na 5 lat). Kontrola płatów siedliska w zakresie wykonanych działań ochronnych – po 3 i 6 latach obowiązywania PZO.	działki nr 10, 84/1, 198/1, 195/1, 11,9,13,14,16,18,189/94,72,165, 166,87,88,89/3,134,91,168/1,21, 167/1, 167/2, 15, 17, 42, 19, 24, 26, 23, 27, 63, 169, 97/1, 97/2, 99, 103/1, 104, 105, 106 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki; działki nr 72, 111, 73/3, 74/4, 103, 114/1, 114/2, 114/4, 114/6, 95/1, 95/2, 96, 97, 99, 268, 88, 89/1, 267, 77/4, 78/4, 74/2, 77/2, 78/2, 92, 94/2, 94/4, 81/1, 82/1, 83, 84, 223 obręb Słoszów, gmina Szczytna	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Ocena stanu zachowania według parametrów opracowanych w ramach PMŚ (raz na 5 lat). Kontrola płatów siedliska w zakresie wykonanych działań ochronnych – po 3 i 6 latach obowiązywania PZO.	działka nr 97/2, 108 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki, 95/2, 96 obręb Słoszów, gmina Szczytna	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ (raz na 5 lat).	działka nr 43 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki; działki nr 106, 112, 103, 114/2, 114/3, 106, 109, 111 obręb Słoszów, gmina Szczytna, wydzielenie 372h Nadleśnictwo Zdroje	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Kontrola płatów siedliska w zakresie wykonanych działań ochronnych – po 3 i 6 latach obowiązywania PZO.		
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ (jednokrotnie między 6 i 9 rokiem obowiązywania PZO).	wydzielenia 372g, 373c, 374f, 373i, 373m, 374k oraz fragmenty stanowiące siedlisko w wydzieleniach 373b, 373f, 373j Nadleśnictwo Zdroje	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Kontrola płatów siedliska w zakresie wykonanych działań ochronnych – po 3 i 6 latach obowiązywania PZO.		
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ (jednokrotnie między 6 i 9 rokiem obowiązywania PZO).	wydzielenia 372g, 373c, 374f, 373i, 373m, 374k oraz fragmenty stanowiące siedlisko w wydzieleniach 373b, 373f, 373j Nadleśnictwo Zdroje	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Kontrola płatów siedliska w zakresie wykonanych działań ochronnych – po 3 i 6 latach obowiązywania PZO.		
*9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ (jednokrotnie między 6 i 9 rokiem obowiązywania PZO).	północna część wydzielenia 373c (N i NW stoki góry Gomoła, Nadleśnictwo Zdroje)	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Kontrola realizacji działań ochronnych.		
*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ (jednokrotnie między 6 i 9 rokiem obowiązywania PZO).	wydzielenia 372h-372m, 373a, 373j, 374f Nadleśnictwo Zdroje	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Kontrola siedliska gatunku w zakresie wykonanych działań ochronnych – po 3 i 6 latach obowiązywania PZO.		

6177 Modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	Ocena stanu zachowania gatunku według parametrów opracowanych w ramach PMS (po 3, 6 i 9 latach obowiązywania PZO).	działki nr 73/4, 73/3, 73/1, 65, 63, 235, 67/1, 81/1, 82/1, 89/1, 88, 87, 101/1, 114/3, 111, 225, 112, 114/4, 109, 95/2, 96, 97, 223, 224, 106, 103, 109, 27, 74/2 obręb Słoszów, gmina Szczytna, działki nr 170, 91, 125, 83, 169, 63, 52, 27, 26, 24, 59, 171, 172, 54, 60/1, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 56/2, 50, 17, 60/2, 58, 199/11 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Kontrola siedliska gatunku w zakresie wykonanych działań ochronnych – po 3 i 6 latach obowiązywania PZO.		
*4094 Goryczuszka czeska <i>Gentianella bohemica</i>	Kontrola siedliska gatunku w zakresie wykonanych działań ochronnych – po 3 i 6 latach obowiązywania PZO.	północna część działki nr 17 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki (korona kamieniołomu w obrębie płatu murawy kserotermicznej)	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Ocena stanu zachowania gatunku według parametrów opracowanych w ramach PMS (po 3, 6 i 9 latach obowiązywania PZO).		
Dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony			
6177 Modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy o populacji modraszka telejusa – potwierdzenie obecności gatunku w obszarze bądź jej wykluczenie - cały obszar (na obecnym etapie nie stwierdzono gatunku w obszarze). W przypadku potwierdzenia występowania gatunku - identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych.	Cały obszar Natura 2000	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
*4094 Goryczuszka czeska <i>Gentianella bohemica</i>	Przeprowadzenie badań nad dynamiką liczebności gatunku goryczuszka czeska <i>Gentianella bohemica</i> - prowadzić coroczny monitoring liczebności populacji i stanu płatów siedliska 6210, w których gatunek występuje.	działki 16, 17, 49/2 obręb Zielone Ludowe, gmina Lewin Kłodzki	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>(Arrhenatherion elatioris)</i>	Przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji płatów siedlisk w obszarze, głównie pod kątem rozgraniczenia / rozróżnienia od siebie w terenie siedlisk 6510 i 6520.	Cały obszar Natura 2000	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie <i>(Polygono-Trisetion)</i>			

PROJEKT

Uzasadnienie do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, 2249 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60, 132, 1074 i 1595) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039 zostało podpisane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniu 1 kwietnia 2014 r. i ukazało się w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego w dniu 3 kwietnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 1688). Zostało ono zmienione zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 30 października 2014 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039 (Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 4503). Powodem zmiany zarządzenia była konieczność sprostowania omyłki wskazanej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, polegającej na braku podziału działań ochronnych dla gatunku 6179 modraszek *nausitous* na obligatoryjne i fakultatywne. Jednocześnie przeanalizowano ponownie zapisy zarządzenia i wprowadzono niezbędne poprawki, uwzględniając uwagi Ministra Środowiska przedstawione w odniesieniu do innych zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych.

Powodem obecnej zmiany zarządzenia są uwagi do zarządzenia z dnia 1 kwietnia 2014 r. przekazane przez Ministra Środowiska w piśmie znak DP-074-62/42959/14/JJ z dnia 22 grudnia 2014 r. Część z nich dotyczyła zapisów, które zostały już zmienione ww. zarządzeniem z dnia 30 października 2014 r., tj.:

- nie wskazano wystarczająco precyzyjnie celu działań ochronnych dla gatunku 6177 modraszek *telejus*, polegającego na *uzupełnieniu stanu wiedzy w zakresie parametrów populacji gatunku* – w zarządzeniu zmieniającym rozwinięto opis celów działań ochronnych: „*Uzupełnienie stanu wiedzy o gatunku, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz propozycja działań ochronnych*”;

- z uwagi na fakt, iż zmiana granic obszaru Natura 2000 nie należy do grupy działań ochronnych, ponieważ nie dotyczy bezpośrednio ochrony jednego z przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 wskazano na konieczność usunięcia działania ochronnego pn. *„Opracowanie i przekazanie do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska wniosku o zmianę granic obszaru”*- w zarządzeniu zmieniającym usunięto ww. działanie;
- nie wskazano podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie działań dotyczących ochrony czynnej oraz związanych z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania dla siedlisk 9110 i 9130 - w zarządzeniu zmieniającym jako podmiot odpowiedzialny za wykonanie ww. działań wskazano Nadleśnictwo Zdroje;
- nie wprowadzono podziału na obligatoryjne i fakultatywne działań ochrony czynnej dla gatunku 6179 modraszek nausitous – błąd ten został sprostowany w zarządzeniu zmieniającym.

Ponadto Minister Środowiska wniósł uwagę, że niewłaściwie określono zagrożenia, cele i działania ochronne dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy dla siedliska 8210 – w przypadku niewystępowania przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000 lub jego nieistotnej reprezentatywności lub nieistotnej populacji (nadanie oceny D) opis zagrożenia/celu powinien mieć brzmienie *„nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony)”* lub *„nie dotyczy (przedmiot ochrony występuje w stopniu niereprezentatywnym)”*, nie określa się też działań ochronnych polegających na przygotowaniu wniosku do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska o nadanie oceny D, gdyż nie jest to działanie ochronne. Z uwagi jednak na fakt, iż siedlisko 8210 nie jest już przedmiotem ochrony obszaru – zmiany dotyczące listy przedmiotów ochrony dla obszaru Natura 2000 Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039, w tym zmiana oceny reprezentatywności ww. siedliska na D, zostały już zaakceptowane przez Komisję Europejską – zapisy dotyczące tego siedliska zostały z zarządzenia usunięte.

Jednocześnie po analizie całego zarządzenia postanowiono zmienić lub uzupełnić inne zapisy w zarządzeniu w następujący sposób:

- W załączniku nr 3 *Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony* (obecnie załącznik nr 1) dla gatunku 4094 goryczuszka czeska poprawiono kod zagrożenia potencjalnego *„plądrowanie stanowisk roślin”* na zgodny z listą referencyjną zagrożeń - F04.01.
- W załączniku nr 4 *Cele działań ochronnych* (obecnie załącznik nr 2) ponownie doprecyzowano cel działań ochronnych dla gatunku 6177.

- W załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* (obecnie załącznik nr 3) - dla siedlisk: 6210, 6510, 6520, 7140, 7230 i gatunków 6179 i 4094 w działaniach obligatoryjnych w wyniku omyłki pisarskiej nie wskazano wszystkich możliwych rodzajów użytkowania rolniczego. Zapis dotyczący działań obligatoryjnych dla ww. przedmiotów ochrony otrzymuje więc brzmienie: „*Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych*” i dopuszcza możliwość trzech rodzajów użytkowania rolniczego. Ponadto dla siedlisk przyrodniczych 6210, 6230, 6520 oraz gatunku 4094 działanie dotyczące nalotu drzew i krzewów przeniesiono do grupy działań fakultatywnych – nie wskazanie ww. działania ochronnego jako fakultatywnego było błędem w wyniku stosowania technik komputerowych.
- W załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* (obecnie załącznik nr 3) w części *Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych* usunięto dla siedliska 6430 działanie pn. „*Kontrola płatów siedliska w zakresie wykonanych działań ochronnych – po 3 i 6 latach obowiązywania PZO*” z uwagi na fakt, iż dla siedliska nie zaplanowano działań ochrony czynnej.
- W załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* (obecnie załącznik nr 3) w części *Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych* dla siedliska *9180 przeredagowano zapis „*Kontrola płatów siedliska w zakresie wykonanych działań ochronnych -po 3 i 6 latach obowiązywania PZO*” na „*Kontrola realizacji działań ochronnych*”, gdyż działaniem ochronnym zaplanowanym dla ww. siedliska jest „*(..) wyznaczenie powierzchni bez wskazań gospodarczych (...)*” i w celu sprawdzenia, czy zostało ono wykonane, nie jest konieczna kontrola w terenie.
- W załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* (obecnie załącznik nr 3) w części *Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych* - dla siedlisk 9110, 9130, *9180 i *91E0 zmieniono zapis dotyczący częstotliwości przeprowadzenia oceny stanu ochrony z „*(...) po 6 i 9 latach obowiązywania PZO*” na „*jednokrotnie między 6 i 9 rokiem obowiązywania PZO*”. Dla przedmiotowego terenu sporządzany jest Plan Urządzenia Lasu, który określa sposób gospodarowania na okres 10 lat. Plan taki podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, która obejmuje m.in. uzyskanie opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska w zakresie wpływu

planowanych działań na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. W związku z powyższym oraz z uwagi na fakt, iż zmiany w siedliskach leśnych zachodzą powoli, jednokrotna ocena jest wystarczająca, aby zweryfikować realizację celów działań ochronnych określonych dla siedlisk leśnych oraz zbadać stan ich zachowania w obszarze. Należy przy tym zauważyć, że tutaj organ będzie również pozyskiwał dane w tym zakresie z PMS oraz od jednostek naukowych i organizacji pozarządowych.

- W załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* (obecnie załącznik nr 3) dla siedlisk 6510 i 6520 zmodyfikowano działanie ochronne dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony poprzez usunięcie zapisu „*opracowanie kryteriów / wskaźników rozróżniania dla siedlisk*” - zgodnie z przewodnikiem metodycznym *Monitoring siedlisk przyrodniczych – część trzecia* (Korzeniak J. 2012. Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (*Arrhenatherion*). w: W. Mróz (red.) do rozróżnienia ww. siedlisk przyrodniczych stosuje się kryterium fitosocjologiczne, zaliczając łąki ze związku *Arrhenatherion* do siedliska 6510, a ze związku *Polygono-Trisetion* do 6520.

Wydanie zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039 poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

Projekt zarządzenia został przesłany do zaopiniowania do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (GDOŚ), a także do członków Zespołu Lokalnej Współpracy, utworzonego w trakcie prac nad planem zadań ochronnych.

Obwieszczeniem z dnia 24 października 2017 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, zgodnie z art. 39 ust. 1 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405)* zawiadomił o przystąpieniu do opracowania projektów zmian planów zadań ochronnych dla obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, w tym m.in. dla obszaru Natura 2000 Grodczyn i Homole koło Dusznik PLH020039 oraz o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy i o możliwości składania uwag i wniosków. Obwieszczenie zostało zamieszczone w serwisie internetowym Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniach r., a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu r. Obwieszczenie zostało także przekazane w celu jego upublicznienia do Urzędu Miasta i Gminy Szczytna, Urzędu Gminy Lewin Kłodzki oraz Starostwa Powiatowego w Kłodzku, gdzie było wywieszane na tablicach ogłoszeń w dniach r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Uwagi do projektu zarządzenia złożyły

Projekt zarządzenia został na podstawie art.59 ust. 2 *ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 ze zm.)* uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu r.